

Кніга стала на колы

Сёння сельскіх жыхароў абслугоўваюць 105 бібліёбусаў

РЭСПУБЛІКАНСКАЯ школа дырэктараў бібліятэк прайшла ў Оршы па Праграме развіцця Аршанскага раёна, прынятай Саветам Міністраў. Апрача гасцей і слухачоў, сабраліся 160 кіраўнікоў публічных сетак. Яны закранулі актуальныя праблемы сваёй сферы, а таксама на прыкладзе Оршы паказалі, якой можа стаць бібліятэчная сістэма, калі ўважліва і сумесна папрацаваць. Акцэнты ў рабоце вызначыла першы намеснік міністра культуры Наталля Карчэўская.

УПРАГРАМУ не ўключаліся даклады, як часта бывае на вялікіх форумах. Размова шла выключна аб праблемах і навацыях кніжнай сферы. Арганізатар школы, намеснік дырэктара па навуковай рабоце і выдавецкай дзейнасці Нацыянальнай бібліятэкі Аляксей Суша, падзяліўся самымі істотнымі. Не задавальняе новы механізм закупкі літаратуры, якая сёння павінна набывацца праз тэндар на электроннай гандлёвай пляцоўцы. Гэта вымушае закупляць іх оптам па нізкім кошы. Але кнігі — неаднародны тавар, а выстаўляць на тэрміны кожную асобную — клопатна і марудна.

Голад да кнігі — паказчык інтэлектуальнага ўзроўню чалавека. Чытаць любяць многія: і вясцоўцы, і гараджане. Тым не менш бібліятэкі ёсць не ў кожным населеным пункце, а нестацыянарнае абслугоўванне пакуль на нізкім узроўні. Існуючыя бібліёбусы не адпавядаюць сучаснасці, упершыню каманда Нацыянальнай бібліятэкі. І самастойна рэгіяні гэту праблему не вырашаць. Таму ёсць прапанова вырабляць бібліёбусы на МАЗе — гэта можа стаць цікавым рынкам для вытворцы.

Галоўны спецыяліст упраўлення культуры і народнай творчасці Міністэрства культуры Сяргей Бацян пракаментаваў сітуацыю:

— У краіне 105 бібліёбусаў — менш чым па адным на раён. Не так каб і мала, але ці адпавядаюць яны сучасным патрабаванням? Гледзячы чаго мы ад іх хочам. Міжнародная асацыяцыя бібліятэк апісвае пажаданы да бібліёбусаў так: перавозка, захоўванне літаратуры, аснашчаны камп'ютарам, інтэрнэтам. Паколькі ў Беларусі няма цэнтралізаванай вытворчасці гэтай тэхнікі, яна ў нас вельмі розная: ад аўтобуса да лёгкага грузавога аўтамабіля. У асноўным гэта «Газелі», куды можна зайсці і выбраць кнігу. Той прыгожы вялізны бібліёбус, які любяць паказваць у інтэрнэце, не заўсёды праедзе па вясковым бездарожжы. Між тым, са свайго боку, толькі вітаем уласную вытворчасць бібліятэк на колах. Адначасна скажу: тыя, што маем, запатрабаваныя.

Сярод іншых надзённых пытанняў — забяспечыць усе сельскія бібліятэкі камп'ютарамі, падключыць да інтэрнэту і пазнаць пераходзіць да віртуальнай чытальнай залы Нацыянальнай бібліятэкі. Варта і перагледзець умовы аплаты працы бібліятэкараў, а ў сувязі з кадравай запатрабаванасцю адмяніць неабходнасць катэгорыі пры прыёме на работу.

Бадай што ўпершыню вялікае мерапрыемства адбылося не ў Мінску, як звычайна, а ў горадзе раённага падпарадкавання. Для аршанскіх культуротнікаў гэта стала вялікім досведам, бо раней ніколі не займаліся арганізацыяй падобных форумаў. Таму вельмі дарэчы прыйшлася дапамога каманды з Нацыянальнай бібліятэкі, якая заадно пазнаёмілася з рэальнай сітуацыяй у мясцовых установах культуры.

— Наведвалі іх мімаходзь, без папароджання, — пясчычае ў падрабязнасці

Аляксей Суша. — Для работнікаў, ясна, гэта было сюрпрызам, але мы не рэвізоры, не органы ўлады. Складлася надта прыемнае ўражанне. Татальна чысціня і прыгажосць, адпаведнасць графікам працы, паманцелі фонды ў матэрыяльнай базе, усюды чытачы, частей праводзяцца мерапрыемствы. Ёсць дробныя недахопы, але ў цэлым бібліятэкі сталі лепшымі. Недзе яны месіцца ў жылым доме ці дзеяць будынак з сельсаветам. У Пінчалева, напрыклад, яна знаходзіцца фактычна ў помніку архітэктуры, будынку міжваеннага часу, драўляным, сядзібным. Абцяжыць новае памяшканне, але мне шкада, бо там жыве душа і гісторыя. Засмучае ў сельскай мясцовасці адно — дэмаграфія, меншы жыхароў, асабліва маладзёжнага веку. Зачыняюцца школы, а значыць, дзеці між урокамі сюды за кніжкамі не прыбягуць.

ФОРУМ прынёс станоўчыя змены мясцовай бібліятэчнай сістэме. Па-першае, аршанцам адкрыты доступ да віртуальнай чытальнай залы Нацыянальнай бібліятэкі, дзе найбуйнейшыя базы дадзеных, інфармацыйныя рэсурсы суветнага ўзроўню. Такім чынам бібліятэчны фонд пабагацеў у мільёны разоў. Віртуальнай чытальнай залай карыстаюцца тры чвэрці чытачоў кніжнага дыяманта краіны, інфармацыя там пастаянна папунаўняецца, бо Нацыянальная бібліятэка шыта прасцей набыць электронныя рэсурсы, чым яго папяровую копію, як, напрыклад, перыёдыку Оксфарда.

Да таго ж на прыкладзе Оршы зладзілі добрую акцыю па перадачы ў дар рэгіянальнай літаратуры. Раённыя госці прыехалі са сваім кніжным багаццем. Галоўная бібліятэка краіны таксама падарыла некалькі соцень выданняў, пазней перадаць абсталюванне, тэхніку і мабіль.

Алена БАСІКІРСКАЯ, «СТ»
Фота Аляксея ВЯЗМІЦНАВА

«У краіне 105 бібліёбусаў — менш чым па адным на раён. Не так каб і мала, але ці адпавядаюць яны сучасным патрабаванням? Гледзячы чаго мы ад іх хочам. Міжнародная асацыяцыя бібліятэк апісвае пажаданы да бібліёбусаў так:

перавозка, захоўванне літаратуры, аснашчаны камп'ютарам, інтэрнэтам. Паколькі ў Беларусі няма цэнтралізаванай вытворчасці гэтай тэхнікі, яна ў нас вельмі розная: ад аўтобуса да лёгкага грузавога аўтамабіля».